

Rättstolkarna var tillsammans med SAT inbjudna till möte på Kammarkollegiet för att diskutera en rad frågor. Bakgrunden är att Kammarkollegiet har fått i uppdrag av regeringen att lämna en rapport gällande hur tillgången till auktoriserade tolkar bättre kan mötas.

Närvarande vid mötet var från Rättstolkarna: Lotta Hellstrand, Erik Dahlberg och Anna Lundberg; från S.A.T. (Sveriges Auktoriserade Tolkar): Marwan Kassem och Shawn Thane samt från Kammarkollegiet: Ulf Rhenberg, Lotta Danin, Ivett G Larsson och Lisa Kraft.

Kammarkollegiet har utifrån ett regeringsuppdrag att utreda varför det är så svårt att möta samhällets behov av auktoriserade tolkar haft möten med representanter för tolkförmedlingarna, nämligen Språkföretagen och Tolkserverådet. Nu har turen kommit till tolkorganisationerna Rättstolkarna och Sveriges Auktoriserade Tolkar.

Från tolkorganisationernas sida tryckte vi starkt och från början på grundfrågan, som var att det är inte alls säkert att det finns för få auktoriserade tolkar. Det är definitivt så att det finns vissa språk där det är ett klart överskott på auktoriserade tolkar och till och med rättstolkar. I det här sammanhanget tog vi upp vikten av statistik. Att det är problematiskt att inte någon myndighet för egen statistik över hur många tolkar som anlitas i vilka språk och vilken kompetens dessa har.

Vi framförde också att det är oerhört viktigt att de kompetenta tolkar som finns får uppdragen i första hand, att det nog faktiskt är så att om efterfrågan på auktoriserade tolkar och rättstolkar ökar så kommer också tillgången att öka.

Den tredje frågan som vi diskuterade mycket var tolkarnas arbetsvillkor. Det är viktigt att tolkar stannar kvar i yrket och för att tolkar ska göra det krävs rimliga arvoden och acceptabla arbetsvillkor.

Vi underströk att det finns en stor okunskap hos både beställare och användare om vad auktorisation är. Därför framförde vi att tolkanvändning borde ingå i utbildningen för alla poliser, advokater, vårdpersonal etc.

Det måste bli ett slut på att det är så lätt att få AT-arvode även om man inte är AT. Om en icke AT regelmässigt får arvodesnivå II utan att vara AT finns inget incitament för att göra provet. Dessutom finns det tolkar som utgör sig för att vara AT, fast de inte är det. Här kan Kammarkollegiet vara mer aktivt, anser vi tolkorganisationer. Det ska inte kunna ske utan påföljd.

Vi tog också upp den oroande trenden att vissa myndigheter nu aktivt väljer bort AT och inte vill ersätta tolkar med arvodesnivå för AT om de får en AT utan att ha beställt det. Det går ju så klart tvärt emot regeringens ambition att öka andelen auktoriserade tolkar.

Frågan om en "tolkombudsman" – dit tolkar kan vända sig om man anser att regler och avtal åsidosatts – togs också upp.

Vi nämnde också att det finns en misstro mot Kammarkollegiet, att vissa tolkar anser att anledningen till att så många inte klarar proven är för att det finns ett intresse att inte auktorisera fler tolkar eftersom det är sina konkurrenter man testar.

Vi påpekade också att om det är så att de vill ta reda på varför inte fler tolkar auktoriserar sig så borde de även tala med icke-aukautoriserade tolkar. Det är relevant att fråga den det rör.

En annan sak som diskuterades var provets svårighetsgrad. Ingen var intresserad av att göra provet lättare men alla var också överens om att det skriftliga provet gynnar svenskfödda akademiker.